

62507
תע"מ
ש 3811

האוניברסיטה העברית בירושלים

הפקולטה למשפטים

אלימות במשפחה בראיה רב מימדית

עו"ס דר' דניאלה שבאר שפירא, עו"ד ולרי זילכה

מועד ג' 19.6.09

1. משך הבחינה שלוש שעות.
2. יש לענות על השאלה מפרק א' (70 נקודות) ועל שאלה אחת מפרק ב' (30 נקודות).
3. מותר להיעזר בכל חומר עזר.
4. נא לכתוב רק בצד אחד של הדף.
5. נא לענות רק על מה שרלוונטי לשאלה!!!
6. בהצלחה.

פרק א' – ענה/י על השאלה הבאה:

שאלה מס' 1

פנינה (32) ואורן (31) בני זוג נשואים מזה 12 שנים ולהם 5 ילדים. אורן אינו עובד באופן סדיר, ועל כן מבלה את מרבית זמנו, בחוץ עם חברים, או בבית מול הטלוויזיה. הוא מרבה לבקר את הוריו, ולעזור להם בסידורים שונים. פנינה, עובדת בשעות הבוקר במשק בית, בעת שהילדים במסגרות לימודיות, ואח"כ מגיעה הביתה ונמצאת עם הילדים כל היום. פנינה מקבלת שכר במזומן, מעבירה את הסכום כולו לאורן, ואז היא צריכה לבקש ממנו את ההקצבה לצרכי הבית ולעצמה. פנינה הגיעה ל"הסדר" זה, לאחר שאורן חבהיר לפנינה שוב ושוב שהיא "טיפשה" ואינה מבינה בכספים, ו"כדאי מאוד" שהוא ישלם בכסף. לאחר שאורן חזר ואמר דברים אלו ופעם, בעבר, אף נתן לה סטירה משלא נתנה בידיה את כל הכסף, פנינה נכנעה. יש לציין כי במובן מסוים פנינה חשה הקלה: "הוא באמת יותר טוב ממני בענייני כספים, למה אני צריכה את הכאב ראש הזה". אורן משתמש בתקציב המשפחתי כראות עיניו.

לאחרונה, החלה פנינה, להשתתף בפעילות של מועדון הנשים במתנ"ס השכונתי. אורן מרגיש שחל בפנינה שינוי וטוען: "ממלאים לך שם את הראש" וכן "כל הגרושות שאת פוגשת שם הן זונות". בעקבות זאת, אורן אסר על פנינה להמשיך וללכת למפגשים אלו. נושא זה עורר ויכוחים רבים בין פנינה, כשבאחרון אורן הצהיר כי אין בכוונתו לתת לה יותר כסף. פנינה, בשל דבריו של אורן, החליטה כי מעתה תפסיק לתת לו את הכסף שהיא מרוויחה, והיא חוששת מתגובתו.

- א. האם משפחה זו היא משפחה הסובלת מאלימות? בתשובה יש להתייחס להגדרות וסוגי אלימות וכן לתאוריה אחת (מבין אלו שנלמדו) המסבירה אלימות, כמו גם למושגים רלוונטיים (20 נק', עד 3 עמודים).

ב. האם ובמה אורן הוא גבר אלים? בתשובה יש להתייחס למושגים הרלוונטיים ולספרות הרלוונטית (15 נקודות, עד 2 עמודים)

ג. פנינה מעוניינת להרחיק את אורן מן הבית. יעצו לפנינה מהן האפשרויות העומדות בפניה, מה גדר הספקות, ומה הייתם ממליצים לה לעשות (25 נקודות, עד 3 עמודים).

ד. הנחו כי פנינה ואורן הם זוג ממוצא ערבי מוסלמי. אורן פנה למנחת הקבוצה בה פנינה משתתפת וביקש ממנה להוציא את פנינה מהקבוצה. הוא אמר לה "את לא מבינה את התרבות שלנו". מתוך ניתוח רב תרבותית – כיצד ניתן להבין את דבריו של אורן וכיצד ניתן להניח כי תנהג מנחת הקבוצה? (10 נקודות, עד עמוד וחצי)

פרק ב' – ענו על אחת משתי השאלות הבאות:

שאלה מס' 2

מתן משמעות לארועים מוכר כדפוס פונקציונלי המסייע לבני אדם להתמודד עם מצבים קשים בחיים. קיימת טענה כי השימוש בדפוס זה אצל נשים מוכות הוא דיספונקציונלי ובהכרח יוצר אצל האשה את האפשרות להמשיך ולסבול את האלימות המתרחשת.

א. מהו תהליך מתן משמעות אצל נשים מוכות? כיצד תהליך זה קשור לטענה המוצגת? חוו דעתכם על הטענה (15 נק', עד עמוד וחצי).

ב. התהליך אליו התייחסתם בסעיף א' לעיל, נראה כי מהווה בסיס בדברי החקיקה בתחום האלימות במשפחה. תנו 2 דוגמאות מן החקיקה או הצעות חקיקה לכך. הסברו בכל דבר חקיקה את הרציונל המיוחד שבבסיסו (15 נק', עד עמוד וחצי).

שאלה מס' 3

יונית ומנחם, הורים לשלושה ילדים בני 17, 15, 13, החליטו להיפרד לאחר 17 שנות נישואין בגין אלימות מילולית ופיזית קשה וסכסוכים מתמשכים. בשנות הנישואין הראשונות ניסתה יונית להעזר והגישה תלונה במשטרה על האלימות כלפיה. בסיומו של הליך פלילי כלפי מנחם, הוא הורשע ונשלח לעבודות שרות.

בכל שנות הנישואין, חשה יונית כי היא נושאת לבדה בכל נטל הטיפול בילדים. מנחם היה נוכח ונעדר לתקופות ולא הראה כל אכפתיות או קרבה יתרה. יונית קרובה לילדים ובטוחה בקשר בניהם. עם זאת, לאחר החלטת ההורים להיפרד ומימוש החלטה זו, ולמרות קבלתה את המשמורת על הילדים, כל השלושה בחרו להישאר עם האב.

א. כיצד ניתן להסביר את השינוי בעמדת ילדיהם של יונית ומנחם ואת התנהגותם בגיל ההתבגרות לעומת התנהגותם בילדות? האם לדעתם בחירה זו היא סופית או עשויה להשתנות? (15 נק', עד 2 עמודים).

ב. בהתבסס על תשובתכם בסעיף א' האם ניתן /או צריך להגדיר ילדים אלה כילדים בסיכון? (15 נק', עד 2 עמודים).

בהצלחה!